

Tướng Năng Tiến - Hun Sen

"Khó mà phủ nhận được rằng Hun Sen là một tay bản lĩnh có thừa nhưng bản lĩnh của ông - tiếc thay - đã không giúp được cho dân tộc Khmer có đủ áo cơm, dù đã phải cầm cố gần nửa phần đất nước!" tnt

Nhà báo [Huỳnh Ngọc Chênh](#) vừa có nhận định ngắn, về một vị quan chức cao cấp của xứ sở láng giềng ("Hunxen là nhà cai trị hiểu biết và bản lĩnh") và đã nhận được không ít những lời lẽ tán đồng nồng nhiệt:

[Đình Ấm Nguyễn](#): Chính xác. Một thời tôi đã hiểu sai về anh này.

[Phuong Lam](#): Nếu ko bản lĩnh thì ông ấy ko tồn tại đến hôm nay ạ.

[Nguyễn Ngọc Anh](#): Ông ấy là kẻ thức thời.

[Tran Trong Duc](#): Campuchia là một nước nhỏ nhưng có một nhà lãnh đạo mang tầm vóc thời đại làm rạng rỡ dân tộc.

Tất cả quý vị thức giả thượng dẫn – tiếc thay – đều rất kiệm lời, không ai chịu nói thêm (đôi câu) về “bản lĩnh” của ông Samdech Hun Sen để người đọc được dịp mở mang tầm mắt. Tôi chưa bao giờ có dịp đặt chân đến London, Moscow, New York, Paris, Varsovie ... (và cũng không cảm thấy hào hứng lắm, khi nghĩ đến những nơi xa xôi như thế) duy Kampuchea thì tôi có dịp lui tới rất nhiều lần nhưng chưa bao giờ nhận ra được cái “tầm vóc thời đại làm rạng rỡ dân tộc” của vị thủ tướng của đất nước này.

Lần gần nhất tôi ghé qua Cambodia là hồi đầu tháng 11 năm 2022, trước khi khai mạc Hội Nghị Cấp Cao Asean – kỳ thứ 40 và 41, tại Phnom Penh – chừng độ một tuần. Bộ mặt thủ đô của xứ sở này, giờ đây, đã hoàn toàn đổi khác.

Phố xá ngăn nắp và sạch sẽ hơn thấy rõ, nhất là con đường Preah Sisowath Quay và khu công viên (Riverside Park) nằm ngay mé sông Tonle Sap. Lũ trẻ con trần truồng, đen đủi, nhếch nhác (vẫn thường lê la chơi đùa trước Hoàng Cung) đều đã ... đi chỗ khác chơi. Những kẻ vô gia cư hay nằm vật vã trên ghế đá cũng không còn

nữa. Đám hành khất cũng thế, cũng biến mất tiêu. Cứ như thể là họ chưa bao giờ có mặt trên đất nước này, dù chỉ một ngày.

Sự đổi thay không chỉ diễn ra ở Phnom Penh. Dọc Quốc Lộ 1, hằng trăm bức ảnh của Hun Sen (khi ngồi, lúc đứng) đã được gỡ bớt và thay bằng chân dung của hoàng gia: Quốc vương Norodom Sihamoni, phụ vương Norodom Sihanouk, và hoàng thái hậu Norodom Monineath.

Dù chậm – cuối cùng – Hun Sen cũng đã hiểu ra rằng ngoài giới tăng lữ, ông còn cần thêm một liên minh chính thống (một ông vua làm cảnh kè bên) để bộ mặt của chế độ quân phiệt trông bớt phần tệ hại!

Cả ngàn bảng hiệu [Cambodian People's Party](#) (Đảng Nhân Dân Cam Bốt) của Hun Sen cũng thế, cũng không còn xuất hiện trên từng cây số nữa. Xen vào đó là tên hiệu của dăm bảy cái đảng dăm dớ nào đó: Candlelight Party, Youth Party, Liberty Party ... Tuy không ai tin rằng Kampuchea đang thực thi chính sách đa nguyên hay đa đảng nhưng cái mở hoa giả này cũng giúp cho không khí toàn trị ở Phnom Penh đỡ khó thở hơn – chút xíu!

Quốc lộ 5, dài hơn 400 KM – nối liền Nam Vang với Thái Lan – kể như đã hoàn tất. Không còn những đoạn lờm chờm ổ gà, và mịt mù bụi đỏ, như những năm trước nữa. Chạy suốt một mạch từ thủ đô cho đến tỉnh Pursat, gần cả dặm trăm đường (êm ru bà rù) nhưng tuyệt nhiên không có một cái BOT nào ráo trọi, và cũng chả thấy bóng dáng của một anh cảnh sát giao thông nào sất.

Ngay cả đến hương lộ (ngã rẽ vào làng nổi, Kampong Luong Floating Village, ở cuối Biển Hồ) cũng đã được sửa sang. Dù chỉ “tân trang” chút đỉnh thôi nhưng vẫn đỡ “gập ghềnh” thấy rõ.

Tôi hớn hở khoe những thành tích mà mình vừa chứng kiến với dăm ba tân hữu nhưng không nhận được chút đồng tình nào (ráo) mà còn bị chọc quê:

– Mà còn ở đây bao lâu nữa?

– Vài bữa nữa.

– Sao không ở luôn cho qua ngày hội nghị rồi hãy đi.

– Ở chi lâu dữ vậy, mấy cha?

– Để thấy đất Kampuchea sẽ trở về ... nguyên trạng, sau cái màn trình diễn rất ngoạn mục và vô cùng tốn kém này của Hun Sen!

Công Viên Cảnh Sông, Riverside Park, ảnh (tnt) chụp năm 2016, 2017 & 2020

Thương nhau củ ấu cũng tròn, ghét nhau thì quả bồ hòn cũng vuông. Những người bạn trẻ trí thức mà tôi quen biết ở Cambodia – xem ra – chả mấy ai có cảm tình gì với vị thủ tướng (trưởng trị muôn năm) của đất nước họ nên mọi “thiện ý” của ông ta, nếu có, cũng đều bị nhìn với cặp mắt nghi ngờ hay dè bủ.

Giới bình dân thì khác. Hun Sen, xem chừng, được họ dành cho nhiều thiện cảm hơn vì không chỉ hứa hẹn (suông) mà còn thực hiện được – đôi điều – thiết thực. Ông tuyên bố: Kể từ năm 2016, người lái xe grab, xe tuk-tuk, xe công nông, và ghe thuyền sẽ không phải đóng thuế nữa. Kẻ buôn thúng bán mẹt cũng thế, cũng được miễn thuế luôn. ([Kang Sothear](#), “[Hun Sen Announces Broad Cuts of Petty Taxes](#),” Cambodia Daily: October 23, 2015).

Khi có dịp tiếp xúc với vài vị đồng hương, đang lênh đênh trên Hồ Tonlé Sap, tôi còn được nghe nhiều lời tán thưởng về sự nới lỏng trong luật lệ di trú (vốn rất khắt khe) dành cho thân phận nổi trôi của họ. Có người còn bắt đầu nhen nhúm chút hy vọng là sẽ có lúc được sống (và chết) trên bờ, như đa phần nhân loại.

Chưa hết, gần triệu dân Việt ở Cambodia đều tin chắc chắn rằng cuộc sống tha phương cầu thực của họ sẽ khốn khổ và khốn nạn hơn nhiều, nếu [Sam Rainsy](#) (đối thủ chính trị của Hun Sen) có cơ hội cầm quyền.

Trong những ngày qua, Hun Sen còn vừa nhận được hàng loạt tràng pháo tay không ngớt của rất nhiều người (chứ chả riêng chi người Việt) vì đã công khai lên án Nga xâm lăng Ukraine và ngang nhiên bỏ phiếu chống lại Putin. Hun Sen, rõ ràng, không chỉ là một tay bản lãnh mà còn là một kẻ thức thời.

Ông có niềm tin vào tương lai (ít nhất thì cũng là tương lai của gia tộc và phe nhóm) với kỳ vọng là “[không chỉ con mà đến cháu mình cũng sẽ thành thủ tướng Campuchia.](#)” Và có lẽ vì thế nên đương sự không vơ vét hết ngân quỹ và tài sản quốc gia như quý vị lãnh đạo (vốn vừa đồng chí, vừa là anh em) bên nước láng giềng.

Ngoài những điểm son vừa kể, hồ sơ của Hun Sen – tất nhiên – không ít những điểm đen:

Chính phủ của [Hun Sen](#) đã chịu trách nhiệm việc cho thuê 45% tổng diện tích đất ở Campuchia, chủ yếu cho các nhà đầu tư nước ngoài, trong những năm 2007- 08, làm hơn 150.000 người Campuchia bị đe dọa trục xuất.

[Hun Sen](#) có liên quan đến tham nhũng tài nguyên dầu mỏ và tài nguyên khoáng sản của [Campuchia](#), trong báo cáo [Global Witness](#) 2009.

Còn theo ước tính của [Global Witness](#) 2016 thì Hun Sen và gia đình đã thu tóm khoảng từ 500 triệu đến 1 tỷ Mỹ Kim, và bọn thủ hạ thì cũng hốt làm của riêng một mớ không phải ít. ([Hun Sen](#) and his family were estimated to have amassed between US\$500 million and US\$1 billion by [Global Witness](#) in 2016, and a number of allies have also accumulated considerable personal wealth during his tenure.)

Bằng cách nào mà gia tộc Hun Sen có thể hốt được tiền tỷ (U.S. Dollar) một cách dễ dàng, gọn gàng như thế? Câu trả lời có thể tìm được qua hai dữ kiện sau:

[Hun Sen](#) và đảng chính trị của ông, CPP, đã nắm giữ quyền thống trị gần như toàn bộ trên các phương tiện truyền thông chính thống trong phần lớn thời gian cai trị.

Tất cả 125 dân biểu quốc hội đều là người của Đảng Nhân Dân Cam Bốt, 58 trong số 62 thượng nghị sỹ cũng vậy, cũng đều nằm trong túi áo của Hun Sen tuốt lượt.

Khó mà phủ nhận được rằng Hun Sen là một tay bản lĩnh (có thừa) nhưng bản lĩnh của ông – tiếc thay – đã không giúp được cho dân tộc Khmer có đủ áo cơm, dù đã phải cầm cố gần nửa phần ([45%](#)) đất đai của Cambodia!

Tướng Năng Tiến

11/2022